

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 14 » 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОДІАГНОСТИКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки **6.030102 «Психологія»**

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальні _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення **Інститут людини**

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

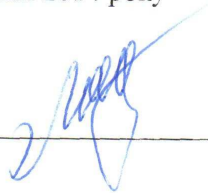
Психодіагностика. Робоча програма навчальної дисципліни «Психодіагностика» для студентів за напрямом підготовки 6.030102 «Психологія»

Розробник: Петрунько Ольга Володимирівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри практичної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології.

Протокол № 1 від 28 серпня 2014 року

Завідувач кафедри _____ О. М. Лозова

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психодіагностика» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою практичної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану за напрямом підготовки «Психологія» відповідно до навчального плану для денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психодіагностика», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психодіагностика» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки *завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації*, зокрема: опанування системою знань про класифікацію і вимоги до психодіагностичних методик, диференціальну психометрику, психологічні основи побудови тестів, проведення і обробку результатів тестових випробувань, адаптацію і застосування психодіагностичних методик.

Мета курсу – озброїти студентів системними знаннями з проектування, адаптації і застосування психодіагностичного інструментарію, інтерпретації отриманих результатів та постановки психологічного діагнозу.

Завдання курсу:

- розкрити стан розвитку психодіагностики в нашій країні і за кордоном та означити загальні її проблеми на сучасному етапі розвитку;
- осмислити зв'язки між теоретичними основами психодіагностики та психолого-педагогічною практикою;
- сформувані в студентів систему знань щодо проектування, розробки й адаптації психодіагностичних методик, принципів і правил їх застосування та оцінки ефективності;
- сформувані практичні уміння з планування і проведення психодіагностичного обстеження та постановки психологічного діагнозу;
- сформувані практичні вміння з організації і проведення психодіагностичних процедур у роботі з дітьми і різними категоріями дорослих;
- засвоїти основні принципи психодіагностичної діяльності психолога;
- активувати прагнення студентів до дальшого професійного і особистісного зростання.

У результаті засвоєння матеріалу лекцій з психодіагностики студенти мають **знати**:

- предмет, цілі і завдання психодіагностики, її категоріальний апарат;
- історію і загальний стан розвитку психодіагностики в нашій країні і за рубежом та основні її проблеми на сучасному етапі;
- міждисциплінарні зв'язки психодіагностики, її місце в системі гуманітарних і психологічних наук;
- зв'язки теоретичних проблем психодіагностики з психологічною практикою;
- методи психодіагностики, їх класифікації та межі застосування;
- вимоги, що пред'являються до психодіагностичних методик і правила їх застосування;
- психометричні основи проектування, розробки, адаптації і оцінки ефективності психодіагностичних методик;
- правила планування і проведення психодіагностичного обстеження, рішення психодіагностичних задач;
- професійні та етичні вимоги до користувачів та розробників психодіагностичних методик.

У процесі семінарських і практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи у студентів мають бути мформовані наступні **уміння і навички**:

- орієнтуватися в різноманітних видах тестів, щоб вибрати необхідні для вирішення певної проблеми;
- проводити повноцінне психодіагностичне дослідження з використанням тестів, отримувати результати;
- робити математичну обробку отриманих результатів психодіагностичного дослідження;
- робити інтерпретацію отриманих даних та виводи;
- розробляти самостійно тести;
- проводити адаптацію та перевірку тестів по основних психометричних критеріях.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 216 год.; із них 20 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 30 год. – практичні заняття, 10 год. – індивідуальна робота, 10 год. – модульний контроль, 90 год. – самостійна робота, 36 год. – підготовка до семестрового контролю.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Психодіагностика" завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 0301 «Соціально-політичні науки»	нормативна	
	Напрями підготовки 6.030102 «Психологія»		
Модулів – 3	Спеціальність: _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		Семестр	
Загальна кількість годин – 216		5,6-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		50 год.	
		Семестровий контроль	
		36 год.	
		Самостійна робота	
		90 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		10	
		Вид контролю:	
екзамен			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Самостійна робота з підготовки до іспиту
5-й семестр										
Змістовий модуль I. Введення в психодіагностику										
1.	Історія становлення. Предмет і завдання психодіагностики	9	4	2	2			5		
2.	Методи психодіагностики та їх класифікації	25	10	2	2	4	2	15		
<i>Разом за I-й модуль</i>		36	14	4	4	4	2	20	2	
Змістовий модуль II. Вимоги до методів психодіагностики										
3.	Вимоги до методів психодіагностики: надійність, валідність, об'єктивність, репрезентативність	20	10	2	2	4	2	10		
4.	Особливості психодіагностики дітей	18	8	2	2	4		10		
<i>Разом за II-й модуль</i>		40	18	4	4	8	2	20	2	
Змістовий модуль III. Проективні методи психодіагностики										
5.	Проективні методи психодіагностики	15	8	2	2	2	2	7		
6.	Проективна діагностика особистості	15	8	2	2	4		7		
<i>Разом за III-й модуль</i>		32	16	4	4	6	2	14	2	
<i>Разом за 5-й семестр</i>		108	48	12	12	18	6	54	6	
6-й семестр										
Змістовий модуль IV. Тестування пізнавальних процесів дорослої особистості										
7.	Тестування пізнавальних процесів	18	8	2	2	2	2	10		
8.	Тестова діагностика інтелекту	18	8	2	2	4		10		
<i>Разом за IV-й модуль</i>		56	16	4	4	6	2	20	2	18
Змістовий модуль V. Тестування особистості										
9.	Багатофакторна психодіагностика особистості	16	8	2	2	4		8		
10.	Тестування спеціальних здібностей	16	8	2	2	2	2	8		
<i>Разом за V-й модуль</i>		34	16	4	4	6	2	16	2	18
<i>Разом за 6-й семестр</i>		108	32	8	8	12	4	36	4	36
<i>Всього за навчальним планом</i>		216	84	20	20	30	10	90	10	36

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I. Введення в психодіагностику

Лекція 1. Історія становлення психодіагностики. Предмет і завдання психодіагностики (2 год.)

Уявлення про психодіагностику. Предмет психодіагностики. Цілі та завдання психодіагностики. Наукова психодіагностика і психодіагностична практика. Психологічний діагноз. Галузі психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Області практичного використання результатів психодіагностики. Історія розвитку психодіагностики. Методологічні основи психодіагностики. Від магії до науки: етапи розвитку наукової психодіагностики. Внесок у становлення психодіагностики Дж.Кеттела, А.Біне, Ф.Гальтона. Розвиток психодіагностики у радянський період, розвиток психодіагностики в радянські часи і в сучасній Україні (В.М.Блейхер, Л.Ф.Бурлачук).

Основні поняття теми: психодіагностика, психологічний діагноз, диференціальна психологія, донаукова психодіагностика, наукова психодіагностика, сучасна психодіагностика.

Семінар 1. Предмет і завдання психодіагностики (2 год.)

План:

1. Історія становлення і розвитку психодіагностики.
2. Предмет психодіагностики.
3. Цілі та завдання психодіагностики.
4. Галузі практичного використання результатів тестування.
5. Проблеми психодіагностики на сучасному етапі розвитку науки і суспільства.

Рекомендована література:

1. Анастаси А. Психологическое исследование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Гуревич К.М. Психологическая диагностика. – М.,1981.
3. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. пос. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005.
4. Кулагин Б.В. Основы профессиональной психодиагностики. – 1984.
5. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
6. Общая психодіагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
7. Скребець В.О. Основы психодіагностики: Навч. пос. – К.: «Слово», 2003.
8. Терлецька Л., Главник О. Психодіагностика : Навч. посіб. К.: Шкільний світ, 2002.

Лекція 2. Методи психодіагностики та їх класифікації (2 год.)

Поняття методу і методики в психодіагностиці. Основні підходи до класифікації психодіагностичних методів і методик. Переваги і недоліки різних видів психодіагностичних методик. Індивідуальна і групова психодіагностика.

Спостереження. Види, переваги і недоліки методу спостереження. Складання протоколу і карти спостереження. Опитувальні методи. Бесіда, інтерв'ю та анкетування. Метод експерименту. Тестування. Види тестів. Особливості тестування дорослих і дітей. Кількісні і якісні методи діагностики. Стандартизовані і нестандартизовані методи. Методи теоретичні й емпіричні. Методи отримання T-, L- і Q-даних. Методи аналізу й інтерпретації даних психодіагностики.

Основні поняття: методи, методика, емпіричні методи, теоретичні методи, спостереження, експеримент, анкетування, тестування, інтерв'ю, бесіда, опитування, відкриті і закриті запитання, аналіз продуктів діяльності, проєктивні методи, стандартизовані і нестандартизовані методи, методи аналізу й інтерпретації даних.

Семинар 2. Кількісні і якісні методи психодіагностики (2 год.).

План:

1. Уявлення про кількісні і якісні методи психодіагностики.
2. Методи отримання емпіричних даних та методи аналізу.
3. Кількісні методи та межі їх застосування.
4. Якісні методи та межі їх застосування.

Рекомендована література:

1. Анастази А. Психологическое тестирование./ Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Бом Э. Руководство по психодиагностике. – М., 1977.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник СПб.: Питер, 2004
4. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. пос. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005.
5. Общая психодиагностика./ Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
6. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие./ Редактор-составитель – Д.Я.Райгородский. – Самара: Изд. Дом «Барах», 1998. – 672 с.
7. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.
8. Словарь-справочник по психодиагностике./ Л.Ф.Бурлачук, С.М.Морозов; Отв. Ред. С.Б.Крымский. – К. : Наук. Думка, 1989 – 200с.

Практичне заняття 1. Якісні методи психодіагностики (2 год.).

1. Уявлення про якісні методи діагностики та межі їх застосування.
2. Уявлення про контент- та інтент-аналіз.
3. Інтерпретація даних якісного аналізу.
4. Форми представлення даних якісного аналізу.

Практичне заняття 2. Кількісні методи в психодіагностиці (2 год.).

1. Уявлення про кількісні методи.
2. Математична статистика; види математико-статистичного аналізу та межі їх придатності в психодіагностиці.
3. Стандартизація тестових показників в психодіагностиці.
4. Первинна обробка результатів. Уявлення про сирі бали і стени.

Змістовий модуль II. Вимоги до методів психодіагностики

Лекція 3. Вимоги до професійних методів психодіагностики: надійність, валідність, об'єктивність, репрезентативність (2 год.)

Показники професійних психодіагностичних методик. Стандартизованість, репрезентативність, надійність, валідність. Види надійності. Надійність за внутрішньою узгодженістю, ретестова надійність, надійність паралельних форм. Види валідності. Межі валідності тесту. Контроль валідності. Конструктивна і змістова валідність. Прогностична валідність. Важливість якісної стандартизації методики та її адаптації до культурно-мовного простору. Поняття про нормативні та стандартні показники психодіагностичної методики. Репрезентативність ревідань, результатів і вибірок. Поняття про репрезентативність вибірки у процесі стандартизації.

Основні поняття теми: Стандартизація. Репрезентативність тесту (тестових завдань). Репрезентативність завдань. Репрезентативність вибірки. Надійність. Валідність. Контроль вибірки. Контроль валідності.

Семинар 3. Методи і методики психодіагностики (2 год).

План:

1. Загальні вимоги до психодіагностичних методів і методик як інструменту вимірювання психологічних явищ.
2. Надійність методів (і методик) та джерела її порушення.
3. Валідність методів та (і методик) та види валідності.
4. Репрезентативність завдань, результатів і вибірок.
5. Об'єктивність тестів та умови її дотримання.

Рекомендована література:

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Гуревич К.М. Психологическая диагностика. – М.,1981.
3. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
4. Общая психодиагностика./ Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. пос. К.: «Слово», 2003.
5. Суходольський Г.В. Основи математическої статистики для психологов. – М, 1972.
6. Терлецька Л., Главник О. Психодіагностика : Навч. посіб. – К.: Шкільний світ, 2002.

Практичне заняття 3. Індивідуальна і групова психодіагностика (2 год.).

1. Цілі і завдання індивідуальної і групової психодіагностики.
2. Особливості методів і процедур індивідуальної психодіагностики.
3. Особливості методів і процедур групової психодіагностики.

Практичне заняття 4. Формування репрезентативної вибірки (2 год.).

1. Репрезентативність вибірок.
2. Способи формування репрезентативних вибірок
3. Контроль вибірок.

Лекція 4. Особливості психодіагностики дітей (2 год.)

Основні аспекти і принципи дитячої психодіагностики. Психодіагностика пізнавального розвитку дитини в різні періоди її життя. Психодіагностика окремих операцій мислення. Психодіагностика сприймання, пам'яті, уваги та уваги. Діагностика навчованості і здатності до навчання. Психодіагностика особистісного розвитку дитини в різні періоди онтогенезу. Діагностика обдарованості. Діагностика готовності дитини до школи. Шкільна психодіагностика: цілі, завдання і методи.

Основні поняття теми: Дитяча психодіагностика. Психодіагностика дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку. Діагностика пізнавальних процесів. Діагностика мислительних процесів і операцій. Діагностика готовності дитини до навчання в школі.

Семінар 4. Психодіагностика пізнавального розвитку дитини в різні періоди її життя (2 год.).

План:

1. Поняття вікової норми.
2. Принципи вибору методів психодіагностики.
3. Шкала Стенфорда-Біне.
4. Тести А.Айзенка і Р.Кеттела.
5. Тест Векслера.

Рекомендована література:

1. Айзенк Г.Ю. Структура личности. – М.,1999.Альманах психологических тестов. – М.: КСП, 1995. – 400 с.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
3. Гуревич К.М. Психологическая диагностика. – М.,1981.
4. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
5. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.

Практичне заняття 5. Психологічна діагностика готовності дитини до навчання в школі (2 год.).

1. Структура готовності дитини до навчання в школі.
2. Методи діагностики інтелектуальної готовності до навчання.
3. Діагностика емоційно-вольової готовності до навчання.
4. Діагностика мотиваційної готовності до навчання.
5. Соціальна готовність дитини до навчання в школі.

Практичне заняття 6. Психодіагностика розумового і особистісного розвитку та адаптації молодшого школяра до шкільного життя (2 год.).

1. Психодіагностика розумового розвитку молодшого школяра.
2. Психодіагностика розвитку особистості молодшого школяра.
3. Психодіагностики шкільної дезадаптації.

Змістовий модуль III. Проективні методи психодіагностики

Лекція 5. Проективні методи психодіагностики (2 год.)

Методологічна основа проективних методів. Уявлення про проекцію в психології і психодіагностиці. Важливість усвідомлення феномену контрпроективності у процесі використання проективних методик. Надійність та валідність проективних тестів. Класи проективних методик: конструктивні проективні методики, інтерпретативні проективні методики, експресивні проективні методики, імпресивні проективні методики, конструктивні та інші проективні методики. Тест чорнильних плям Роршаха. Проективні малюнки «Будинок. Дерево. Людина», «Малюнок сім'ї», «Неіснуюча тварина». Тести вибору в ситуаціях. ТАТ. Тест Люшера. Вербальні проективні методи. Метод незакінчених речень.

Основні поняття теми: Проективність людської психіки. Класи проективних методик. Тест Роршаха. Малюнкові тести. Кольоровий тест Люшера. Тематико-аперцепційний тест (ТАТ). Вербальні проективні тести.

Семинар 5. Проективні методи та межі їх застосування (2 год.).

План:

1. Методологічна основа проективних методів.
2. Переваги і недоліки проективних методів.
3. Класифікація проективних методів.
4. Обробка даних та інтерпретація результатів проективних методик.
5. Рисуночні і вербальні проективні тести.

Рекомендована література:

1. Абт Л. Теория проективной психологии // Проективная психология / Пер. с англ. – М., 2000. – с. 30-54.
2. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию. – Киев: Ника-Центр; Вист-С, 1997.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь–справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер, 2001.
4. Леонтьев Д.А. Тематический апперцептивный тест. – М., 1999.
5. Собчик Л.Н. МЦВ - метод цветowych выборов. Модифицированный восьмицветовой тест Люшера. Практическое руководство. – СПб.: Питер, 2001. – 112 с.

Практичне заняття 7. Проективна діагностика агресивності. Тест руки Е.Вагнера. Проективний малюнок «Неіснуюча тварина» (2 год.).

1. Особливості діагностики дезадаптивних станів.
2. Діагностика агресивності за допомогою тесту руки Е.Вагнера.
3. Діагностика агресивності за допомогою проективного малюнка «Неіснуюча тварина».

Лекція 6. Проективна діагностика особистості та її станів (2 год.)

Ідіографічний та ситуаційний підходи до психодіагностики. Діагностика психічних станів та фрустраційних реакцій. Обробка даних та інтерпретація результатів проективних методик. Обмеження проективних методів діагностики особистості і особистісних якостей. Тест фрустрації С.Розенцвейга: особливості

проведення, аналізу й інтерпретації. Особливості проведення й інтерпретації тестів М.Люшера і Г.Роршаха. Особливості аналізу і інтерпретації рисуночних тестів. Тести тривожності.

Основні поняття теми: Проективність людської психіки. Класи проєктивних методик. Тест Роршаха. Малюнкові тести. Кольоровий тест Люшера. Тематико-аперцепційний тест (ТАТ). Вербальні проєктивні тести.

Семинар 6. Метод незавершених речень у практиці діагностики особистості (2 год.).

План:

1. Вербальні проєктивні методики: межі застосування.
2. Метод незавершених речень як інструмент діагностики станів людини.
3. Метод незавершених речень як інструмент діагностики особистісних якостей.
4. Аналіз результатів застосування методу незавершених речень (контент-, дискурс- та інтент-аналіз) та форми представлення результатів.

Рекомендована література:

1. Бурлачук Л.Ф. Введение в проєктивную психологию. – Киев: Ника-Центр; Вист-С, 1997.
2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь–справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер, 2001.
3. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии. / В.Д.Балин, В.К.Гайда, В.К.Гербачевский и др. Под общей ред. А.А.Крылова, С.А.Маничева. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 560 с.
4. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие./ Редактор-составитель – Д.Я.Райгородский. – Самара: Изд. Дом «Барах», 1998. – 672 с.

Практичне заняття 8. Використання тесту тематичної аперцепції (ТАТ): процедура, аналіз та інтерпретація отриманих даних (2 год.).

Практичне заняття 9. Використання тесту фрустрації С.Розенцвейга: процедура, аналіз та інтерпретація даних тесту (2 год.).

Змістовий модуль IV. Тестування пізнавальних процесів дорослої особистості

Лекція 7. Тестування пізнавальних процесів (2 год.).

Пізнавальні, або когнітивні процеси: пам'ять, увага, мислення. Комплексне дослідження пізнавальних процесів. Довільне і мимовільне запам'ятовування. Тести на запам'ятовування цифр, слів, картинок. Дослідження оперативної, наочно-образної і вербально-логічної пам'яті. Дослідження показників уваги: обсягу, стійкості, концентрації, переключення, розподілу. Дослідження наочно-дієвого і наочно-образного мислення. Дослідження вербального і асоціативного мислення. Специфіка вікових змін пізнавальних процесів упродовж онтогенезу людини.

Основні поняття теми: пізнавальні (когнітивні) процеси, пам'ять, увага,

мислення, довільні і мимовільні пізнавальні процеси, образна і вербально-логічна пам'ять, мислительні операції, наочно-дієве, наочно-образне, вербальне та асоціативне мислення.

Семинар 7. Тести інтелекту: структура, функції, особливості використання (2 год.).

План:

1. Уявлення про інтелект та призначення тестів інтелекту.
2. Теорії інтелекту та підходи до його діагностики.
3. Структура і функції інтелекту.
4. Тести інтелекту та особливості їх використання.
5. Обмеження тестів інтелекту, помилки їх інтерпретації.

Рекомендована література:

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Бом Э. Руководство по психодиагностике. – М., 1977.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник. – СПб.: Питер, 2004
4. Клайн П. Справочное пособие по конструированию тестов. – К., 1994.
5. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. пос. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005.
6. Носс И.Н. Введение в технологию психодиагностики. – М.: Издательство Института психотерапии, 2003.
7. Общая психодіагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
8. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие./ Редактор-составитель – Д.Я.Райгородский. – Самара: Изд. Дом «Барах», 1998. – 672 с.
9. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.
10. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф.Бурлачук, С.М.Морозов: Отв. ред. С.Б.Крымский. – К. : Наук. Думка, 1989 – 200 с.

Практичне заняття 10. Діагностика пізнавальних процесів (2 год.).

1. Діагностика уваги
6. Діагностика пам'яті.
7. Діагностики уяви і творчих здібностей.
8. Діагностика особливостей мислення.

Лекція 8. Тестова діагностика інтелекту (2 год.)

Історичний екскурс щодо поняття інтелекту та його вимірювання. Перші тести вимірювання інтелекту (Дж.Кеттел, А.Біне). Еволюція і напрями розробки тестів інтелекту. Основні принципи та модифікації тесту Біне (Біне-Сімона). Концепція генерального фактору інтелекту. Вікові норми у вимірюванні інтелекту. Поняття про коефіцієнт інтелекту. Вимірювання IQ та його статистичні показники. Сучасні тести інтелекту. Вербальні та невербальні шкали. Тести Айзенка, Равена, Векслера, Амтхауера. Похибки у вимірюванні інтелекту. Відносна залежність у вимірюванні інтелекту та творчих здібностей людини. Концепція емоційного інтелекту. Соціальний інтелект.

Основні поняття теми: Розумовий розвиток і інтелект. Типи інтелекту. Соціальний інтелект. Емоційний інтелект. Структура інтелекту. Діагностика інтелекту. Тести інтелекту. Коефіцієнт інтелекту.

Семинар 8. Діагностика інтелекту (2 год.).

План:

1. Диференціювання понять «інтелект» і «розумовий розвиток».
2. Методологічні основи і принципи діагностики інтелекту.
3. Уявлення про відомі тести інтелекту.
4. Поняття тестової норми. Види норм.

Рекомендована література;

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Клайн П. Справочное пособие по конструированию тестов. – К., 1994.
3. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
4. Общая психодиагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
5. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии. / В.Д.Балин, В.К.Гайда, В.К.Гербачевский и др. Под общей ред. А.А.Крылова, С.А.Маничева. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 560 с.
6. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие./ Редактор-составитель – Д.Я.Райгородский. – Самара: Изд. Дом «Барах», 1998. – 672 с.
7. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании.: Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 1996. – 529 с.
8. Словарь-справочник по психодиагностике./ Л.Ф.Бурлачук, С.М.Морозов: Отв. ред. С.Б.Крымский. – К. : Наук. Думка, 1989 – 200 с.

Практичне заняття 11. Ознайомлення і практична робота з тестами інтелекту (2 год.).

1. Тест Векслера: модифікації тесту для дорослих і дітей.
2. Тести інтелекту Айзенка.
3. Тести емоційного інтелекту.
4. Профіль Россолімо.

Практичне заняття 12. Ознайомлення і практична робота з тестами інтелекту (2 год.).

1. Тест структури інтелекту Амтхауера.
2. Шкільний тест розумового розвитку – ШТРР.
3. Шкала розумового розвитку Біне-Сімона.
4. Шкала прогресивних матриць Равена.

Змістовий модуль V. Тестування особистості

Лекція 9. Багатофакторна психодіагностика особистості (2 год.)

Теорії особистості в психодіагностиці. Принципи конструювання особистісних опитувальників і тестів. Тестова діагностика особистості.

Особистісні опитувальники і тести та їх класифікація. Діагностика темпераменту і характеру. Тестове дослідження акцентуацій характеру (за А.Є.Лічко). Апаратне вимірювання властивостей темпераменту. Тести-опитувальники темпераменту. Багатофакторні методики вимірювання рис, якостей, особистісних проявів. Тест Леонгарда. Шістнадцятифакторний опитувальник Кеттела. Мінесотський багатофакторний особистісний опитувальник та його модифікації. Особистісні тести Г.Айзенка та їх еволюція.

Основні поняття теми: Вимірювання особистості. ММРІ. Тест Кеттела. Тестове дослідження акцентуацій характеру. А.Лічко. Тест Леонгарда. Особистісні тести Г.Айзенка.

Семінар 9. Стандартизовані тести в психодіагностиці (2 год.).

План:

1. Тести та їх класифікації. Переваги і недоліки методу тестування.
2. Тести інтелекту і тести спеціальних здібностей.
3. Особистісні опитувальники і тести.
4. Аналіз результатів тестового обстеження.
5. Типові помилки тестування.

Рекомендована література:

1. Анастази А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
2. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
3. Общая психодиагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
4. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.
5. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / В.Д.Балин, В.К.Гайда, В.К.Гербачевский и др.: Под общей ред. А.А.Крылова, С.А.Маничева. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 560 с.
6. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании.: Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 1996. – 529 с.
7. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф.Бурлачук, С.М.Морозов: Отв. ред. С.Б.Крымский. – К.: Наук. Думка, 1989. – 200 с.
8. Собчик Л.Н. Пособие по применению психологической методики ММРІ. – М., 1971.

Практичне заняття 13. Особливості проведення та інтерпретації результатів тесту Кеттелла – дитячий і дорослий варіанти (2 год.).

Лекція 10. Тестування спеціальних здібностей (2 год.)

Діагностика спеціальних здібностей особистості. Діагностика творчості. Діагностика обдарованості. Поняття про психологію праці, профорієнтацію та професійний відбір. Групові та індивідуальні складові процесу психодіагностики в галузі профорієнтації. Комп'ютерні пакети психодіагностичних профорієнтаційних методик. Важливість орієнтації на власний вибір професії клієнтом у профорієнтаційній діагностиці.

Особливості психодіагностичного процесу у професійному відборі. Психодіагностика мотивації. Діагностика і кадровому менеджменті. Діагностика кандидатів при наймі на роботу.

Основні поняття теми: Потреби. Мотивація. Загальні здібності. Спеціальні здібності. Профорієнтація. Профвідбір. Діагностика в кадровому менеджменті. Методики профорієнтації. Діагностика обдарованості.

Семинар 10. Психодіагностика спеціальних здібностей людини (2 год.).

План:

1. Психодіагностика в професійній орієнтації та професійному відборі.
2. Діагностика обдарованості.
3. Діагностика потреб, інтересів, мотивації.
4. Діагностика творчих здібностей.

Рекомендована література:

1. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
2. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
3. Общая психодіагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
4. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.
5. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / В.Д.Балин, В.К.Гайда, В.К.Гербачевский и др. Под общей ред. А.А.Крылова, С.А.Маничева. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 560 с.
6. Пряжников Н.С. Профорієнтація в школі: ігри, упражнения, опросники (8-11 классы). – М.: ВАКО, 2005. – 288 с.
7. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 1996. – 529 с.

Практичне заняття 14. Використання експресивних методів діагностики психологічних станів людини (2 год.).

1. Особливості діагностики психологічних станів.
2. Експресивні методи діагностики станів.
3. Тест Люшера: процедура, аналіз та інтерпретація даних.
4. Тест чорнильних плям Роршаха: процедура, аналіз, інтерпретація.

Практичне заняття 15. Методи експрес-діагностики особистості та межі їх придатності (2 год.).

1. Особливості застосування і межі ридатності експрес-методів діагностики.
2. Малюнкові тести експрес-діагностики.
3. Вербальні тести експрес-діагностики.
4. Акціональні методи експрес-діагностики (або дослідження дією).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психодіагностика»

Разом – 216 год.; з них лекції – 20 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 30 год., індивідуальна робота – 10 год., самостійна робота – 90 годин, модульний контроль – 10 год., підготовка до семестрового контролю – 36 год.

Назва модулів	Модуль I		Модуль II		Модуль III		Модуль IV		Модуль V	
	Введення в психодіагностику		Вимоги до методів психодіагностики		Проективні методи психодіагностики		Тестування пізнавальних процесів		Тестування особистості	
Кількість балів за модуль	102 бали		117 балів		107 балів		107 балів		107 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Історія становлення. Предмет і завдання психодіагностики (1 бал)	Методи психодіагностики та їх класифікації (1 бал)	Вимоги до методів: надійність, валідність, об'єктивність, репрезентативність	Особливості психодіагностики дітей (1 бал)	Проективні методи психодіагностики (1 бал)	Проективна психодіагностика особистості (1 бал)	Тестування пізнавальних процесів (1 бал)	Тестова діагностика інтелекту (1 бал)	Багатофакторна психодіагностика особистості (1 бал)	Тестування загальних і спеціальних здібностей (1 бал)
Теми семінарів	Предмет і завдання психодіагностики (10 балів)	Кількісні і якісні методи психодіагностики (10 балів)	Методи і методики психодіагностики (10 балів)	Психодіагностика пізнавального розвитку дитини в різні періоди її життя	Проективні методи та межі їх застосування (10 балів)	Метод незавершених речень у практиці діагностики особистості (10 балів)	Тести інтелекту: структура, функції, особливості використання (10 балів)	Діагностика інтелекту (10 балів)	Стандартизовані тести в психодіагностиці (10 балів)	Психодіагностика спеціальних здібностей людини (10 балів)
Практичні заняття (по 10 балів за кожне)	1. Якісні методи психодіагностики 2. Кількісні методи в психодіагностиці		3. Індивідуальна і групова психодіагностика 4. Формування репрезентативної вибірки 5. Психологічна діагностика готовності дитини до навчання в школі 6. Психодіагностика розумового і особистісного розвитку та адаптації молодшого школяра до шкільного життя		7. Діагностика агресивності. Тест руки Е.Вагнера. «Неіснуюча тварина» 8. Використання тесту тематичної аперцепції (ТАТ): процедура, аналіз та інтерпретація даних 9. Використання тесту фрустрації С.Розенцвейга: процедура, аналіз та інтерпретація даних тесту		10. Діагностика пізнавальних процесів 11. Ознайомлення і практична робота з тестами інтелекту 12. Ознайомлення і практична робота з тестами інтелекту		13. Особливості проведення та інтерпретації результатів тесту Кеттелла – дитячий і дорослий варіанти 14. Використання експресивних методів діагностики психологічних станів людини 15. Методи експрес-діагностики особистості та межі їх придатності	
ІНДЗ	30 балів		30 балів		30 балів		30 балів		30 балів	
ЕСЕ	5 балів		-		-		-		-	
Поточний контроль	МКР – 1 (25 балів)		МКР – 2 (25 балів)		МКР – 3 (25 балів)		МКР – 4 (25 балів)		МКР – 5 (25 балів)	
Усього балів - 540 К = 9,0 (540 : 60)										
Підсумковий контроль - ЕКЗАМЕН (40 балів)										

V. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни «Психодіагностика».

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психодіагностика» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне виконання дослідницької роботи з використанням певних тестових методик, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, вироботку та удосконалення навичок самостійної дослідницької діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Кожний студент повинен провести діагностичне обстеження та надати письмовий звіт про виконану індивідуальну навчально-дослідну роботу, тобто представити результати обстеження досліджуваного (дорослого або дитини) по конкретній методиці, їх математичну обробку та інтерпретацію результатів. Рекомендований зміст ІНДЗ даний в табл.6.2

Орієнтовна структура ІНДЗ – психодіагностичного дослідження: назва методики, мета дослідження, обладнання, хід роботи, математична обробка результатів, аналіз результатів, висновки, додатки. В додатках подаються протоколи обстеження, малюнки, розданий матеріал.

Критерії та шкалу оцінювання ІНДЗ наведено у таблиці 6.1.

Таблиця 6.1

Критерії оцінювання ІНДЗ (психодіагностичного дослідження)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення мети дослідження, опис обладнання, ходу роботи.	2
2.	Математична обробка результатів обстеження	10
3.	Аналіз результатів обстеження	8
4.	Висновки	6
5.	Наявність протоколів обстеження, розданих матеріалів	2
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, мета дослідження, обладнання, хід роботи, математична обробка результатів, аналіз результатів, висновки, додатки (якщо вони є)).	2
Разом:		30 балів

Оцінка з ІНДЗ враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Психодіагностика».

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психодіагностика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1 та 7.2:

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю за II семестр

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій – 1 бал за кожну	10 балів
2.	Участь у семінарах – 10 балів за кожний	100 балів
3.	Практичні заняття – 10 балів за кожне	150 балів
4.	Виконання ІНДЗ – 30 балів за кожне	150 балів
5.	Есе – 5 балів	5 балів
6.	МКР – 25 балів за кожну	125 балів
	Всього	540 балів
	Коефіцієнт	К = 9,0 (540 : 60)
	Максимальний рейтинговий бал	60
	Екзамен	40
	Максимальна кількість балів	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, доповідь, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні та
КМПУ імені Б.Д. Грінченка (іспит)**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незадовільно	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання

самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи, робота з методиками.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

III. Інтерактивні методи навчання: дискусії; мозковий турм, ділові і рольові ігри, тренінги.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ методичні матеріали з підготовки до семінарських і практичних занять та виконання ІНДЗ;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби реалізації підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ технічні засоби
- ✓ комп'ютерні технології;
- ✓ новітні інформаційно-комунікативні технології.

ІХ. ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Теорія психодіагностики

1. Психодіагностика, її значення і сфери застосування.
2. Предмет і завдання психодіагностики.
3. Історія виникнення і розвитку психодіагностики.
4. Методи психодіагностики та їх класифікація.
5. Вимоги до вимірювальних психодіагностичних методик.
6. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.
7. Класифікація тестів. Вимоги до тестів.
8. Основні етапи розробки тесту.
9. Психологічні основи побудови тесту. Концепти тестових задач.
10. Поняття шкали в психодіагностиці. Класифікація шкал.
11. Основні форми отримання емпіричних даних в психодіагностиці. Види шкал та межі їх застосування.
12. Основні типи тестових завдань та їх характеристики.
13. Правила формування тестових завдань. Послідовність об'єднання завдань у тест.
14. Репрезентативність тестових завдань.
15. Надійність тесту. Методи визначення надійності тесту.
16. Валідність тесту. Види валідності.
17. Контроль і критерії валідності.
18. Інтерпретація результатів тестових випробувань.
19. Визначення тестової норми. Зміст і основні параметри тестових норм.
20. Репрезентативність вибірок. Формування і контроль вибірок.
21. Умови і процедури проведення тестів.
22. Процедура первинної обробки результатів тестових випробувань.
23. Форма представлення результатів тестування.
24. Кількісний аналіз результатів тестування.
25. Якісний аналіз результатів тестування.
26. Інтерпретація результатів тестування.
27. Діагностика розумового розвитку людини.
28. Діагностика інтелекту та правила їх використання.
29. Діагностика пізнавальних процесів.
30. Діагностика готовності дитини до навчання в школі.
31. Тест структури інтелекту Амтхауера.
32. Шкільний тест розумового розвитку (ШТРР).
33. Тест Векслера (дитячий і дорослий варіанти).
34. Шкала розумового розвитку Станфорд-Біне.
35. Шкала прогресивних матриць Равена.
36. Діагностика характеру і темпераменту.
37. Психодіагностика особистісних рис.
38. Психодіагностика мотивації у вітчизняній і зарубіжній психології.
39. Діагностика емоційно-вольової сфери людини.
40. Опитувальник Кеттела (дитячий і дорослий варіанти).
41. Багатофакторний особистісний опитувальник ММРІ.

42. Тести СМІЛ та Міні-Мульт. Тест Олдхема Моріса.
43. Діагностика акцентуацій характеру (А.Лічко).
44. Тест-опитувальник К.Леонгарда і Г.Шмішека.
45. Діагностика потреб особистості. Вимірювання потреби в досягненнях.
46. Тести-опитувальники для вимірювання афіліації.
47. Тест гумористичних фраз.
48. Психодіагностика самосвідомості.
49. Психодіагностика міжособистісних відносин.
50. Методи отримання L-даних, Q-даних та Т-даних.
51. Социометричний тест (Дж. Морено) та його модифікації.
52. Методи дослідження міжособових відносин. Тест Т. Лірі.
53. Дослідження з профорієнтації і профвідбору.
54. Проективні методи психодіагностики та їх класифікації.
55. Метод незакінчених речень та його модифікації.
56. Групова оцінка особистості (ГОО).
57. Рисуночні методики в психодіагностиці.
58. Особливості аналізу і інтерпретації проективних тестів.
59. Рисуночний тест «Будинок. Дерево. Людина».
61. Рисуночний тест «Малюнок сім'ї».
62. Рисуночний тест «Неіснуюча тварина».
63. Методика вивчення фрустраційних реакцій С.Розенцвейга.
64. Тест руки Е.Вагнера.
65. Тест Люшера.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Айзенк Г.Ю. Структура личности. – М., 1999.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского. – М., 1982.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник СПб.: Питер, 2004.
4. Клайн П. Справочное пособие по конструированию тестов. – К., 1994.
5. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. пос. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005.
6. Личко А.Е., Иванов М.Я. Патохарактерологический диагностический Опросник для подростков и опыт его практического применения – Л., 1976.
7. Немов Р.С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: В 3 кн.: Кн.3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
8. Общая психодиагностика./ Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – МГУ, 1987.
9. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / В.Д.Балин, В.К.Гайда, В.К.Гербачевский и др. Под общей ред. А.А.Крылова, С.А.Маничева. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 560 с.
10. Практическая психодиагностика. Методики и тесты: Ред.-составитель – Д.Я.Райгородский. – Самара: Изд. Дом «Барах», 1998. – 672 с.
11. Пряжников Н.С. ПрофорIENTATION в школе: игры, упражнения, опросники (8-11 классы). - М.: ВАКО, 2005. - 288 с.
12. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании.: Учебное пособие. – М.: ВЛАДОС, 1996. – 529 с.
13. Словарь-справочник по психодиагностике./ Л.Ф.Бурлачук, С.М.Морозов: Отв. ред. С.Б.Крымский. – К. : Наук. Думка, 1989 – 200 с.
14. Собчик Л.Н. Пособие по применению психологической методики ММРІ. – М., 1971.

Додаткова:

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. – М., Междунар. пед. академия, 1995. – 264 с.
2. Анастаси А. Психологическое исследование / Под ред. К.М.Гуревича, В.И.Лубовского – М., 1982.
3. Батаршев А.В. Темперамент и характер: психологическая диагностика. – М.: ВЛАДОС, 2001.
4. Бом Э. Руководство по психодиагностике. – М., 1977.
5. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии. – К., 1979.
6. Бурлачук Л.Ф. Савченко Е.П. Психодиагностика (психодиагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб). – М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2004.
7. Еникеев М.И. Психологическая диагностика. Стандартизированные тесты. – М.: Издательство ПРИОР, 2002.
8. Кабанов М.М., Личко А.Е. Методы психологической диагностики и

коррекции в клинике. – Л., 1983.

9. Кулагин Б.В. Основы профессиональной психодиагностики. – 1984.

10. Мельников В.М., Ямпольский Л.Т. Введение в экспериментальную психологию личности. – М., 1985.

11. Непомнящая Н.И. Психодиагностика личности: Теория и практика: Учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. М.: ВЛАДОС, 2001.

12. Носс И.Н. Введение в технологию психодиагностики. – М.: Издательство Института психотерапии, 2003.

13. Психологическая диагностика детей и подростков. Учебное пособие для студентов: М.К.Акимова, Г.А.Берулава, Е.М.Борисова и др. / Под ред. К.М.Гуревича и Е.М.Борисовой. – М.: Междунар. Пед. академия, 1995. – 360 с.

14. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии: Учеб. пособ. СПб.: Речь, 2001.

15. Скребец В.А. Психологическая диагностика. – К.: МАУП, 2001.

16. Соколова Е.Г. Проективные методы исследования личности. – М., 1980.

17. Суходольский Г.В. Основы математической статистики для психологов. – М, 1972. 28. Терлецька Л., Главник О. Психодіагностика : Навч. посіб.- К.: Шкільний світ, 2002.

18. Фурман А.В. Психодіагностика особистісної адаптованості. – Тернопіль: Економічна думка, 2003.

**Робоча програма навчального курсу
«ПСИХОДІАГНОСТИКА»**

Укладач: *Петрунько Ольга Володимирівна*, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри практичної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка